ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 grudnia 1930

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30 zł, półrocznie 15 zł, kwartalnie 7,5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł, kwartalnie 9 zł. Numer pojedyńczy 1,5 zł.

NR. 24 Wydawca: *Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.* **ROK 9**

Korzystając z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia przesyłamy tą drogą P. T. Członkom naszego Związku

serdeczne życzenia

zdrowych i wesołych świąt

Za Związek Fabrykantów Tow. Zap. w Poznaniu
Prezydjum

Zasady projektowanej ordynacji podatkowej.

Ordynacja ma dotyczyć podatku dochodowego, przemysłowego, gruntowego, od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich, od lokali, od placów budowlanych oraz od kapitałów i rent.

Dokonywanie wymiarów i rozstrzyganie odwołań należy do urzędów skarbowych i izb skarbowych wzgl. Ministerstwa Skarbu, z wyjątkiem rozstrzygania odwołań od wymiarów podatku przemysłowego i dochodowego, dokonywanych przez urzędy skarbowe, które to odwołania rozstrzygają komisje odwoławcze, składające się z przewodniczącego i jego zastępcy, 18 członków mianowanych i 36 członków, powołanych przez Ministerstwo Skarbu. Komisja obraduje w komplecie, składającym się z przewodniczącego i 8 członków, w tem 4 pośród mianowanych. Kandydatów przedstawiają organizacje samorządu gospodarczego. Mandat członka trwa 3 lata.

Termin do wnoszenia odwołań, o ile ordynacja inaczej nie stanowi, wynosi 30 dni. Terminy wyznaczone przez władze w związku z wykonaniem czynności wymiarowych i odwoławczych nie mogą być krótsze jak 8 dni.

Odpowiedzialność za uiszczenie podatków jest osobowa i rzeczowa tak w podatkach dochodowych, jak i w przychodowych.

Kary za zwłokę, odsetki za odroczenia oraz koszty egzekucyjne pozostają w dotychczasowej wysokości. Minister jest upoważniony do zniżania kar za zwłokę do 1 proc. tylko w wypadkach indywidualnych.

Składanie zeznań jest obligatoryjne.

W postępowaniu przygotowawczem przysługuje władzom skarbowym prawo przesłuchiwania informatorów i rzeczoznawców, wzywania podatników do urzędu, badania ksiąg handlowych i dokonywania oględzin lokalnych.

Ordynacja zawiera szczegółowe przepisy postępowania wymiarowo-odwoławczego w podatku dochodowym, w którym przyjmuje dotychczasowe zasady ustawy o podatku dochodowym. Podobnie w podatku przemysłowym. W terminie wskazanym do wniesienia odwołania przysługuje podatnikowi prawo do przeglądania aktów wymiarowych i czynienia z tych aktów wyciągów oraz żądania podania mu na piśmie danych cyfrowych, służących za podstawę wymiaru. Poszczególne części aktów mogą być ze względów publicznych wyłączone od wglądu.

Odwołanie rozstrzyga władza II. instancji. Władza I instancji może także rozstrzygnąć odwołania, jeżeli roczna kwota podatku państwowego nie przekracza w podatku od lokali i placów zł 50.—, w podatku od nieruchomości — 100 zł i w innych podatkach — 500 zł. Odwołanie winno być załatwione w ciągu 12 miesięcy od dnia jego wniesienia. Jeżeli odwołanie załatwiono później, a rozstrzygnięciem tem orzeczono całkowite lub częściowe odpisanie podatku, wtedy za cały czas, licząc od początku 13-go miesiąca po wniesieniu odwołania do dnia zwrotu lub zaliczenia nadpłaty, należy podatnikowi wypłacić lub na jego dobro zarachować odsetki od nadpłaconego podatku w wysokości stopy dyskontowej Banku Polskiego. Przewodniczący może wnosić sprzeciwy przeciw decyzjom komisji na tem samem posiedzeniu, na którem zapadła uchwała. Wówczas sprawa przechodzi do Ministra Skarbu, który rozstrzyga sprawę ostatecznie. Jeżeli sprzeciw zostaje uwzględniony, wówczas decyzja Ministra Skarbu zastępuje uchwałę K. O., w przeciwnym razie wchodzi w zastosowanie uchwała Komisji.

Prawo do uskutecznienia wymiaru przedawnia się po 5 latach, a do ściągania podatków po 10 latach (przy zabezpieczeniu hipotecznem po 30 latach). W sprawie dodatkowych wymiarów jest znaczna różnica w porównaniu ze stanem dotychczasowym. Projekt głosi, że jeżeli po dokonaniu wymiaru ujawniono w ciągu lat pięciu nowe konkretne okoliczności, które nie mogły być brane pod uwagę przy wymiarze podatku, a z których okazuje się, że wymiar pierwotny jest za niski, mają organa powołane do wymiaru podatku uskutecznić wymiar dodatkowy. Jeżeli po dokonaniu wymiaru podatku ujanwiono w ciągu roku niezgodność wymiaru ze stanem faktycznym, ustalonym aktami wymiarowemi lub naruszeniem materjalnych postanowień ustawy ze znaczną szkodą dla interesów Skarbu Państwa, może władza skarbowa wyższej instancji zarządzić dodatkowy wymiar podatku bądź z urzędu, bądź na wniosek władzy wymiarowej I instancji.

Ordynacja przewiduje prawo zabezpieczenia podatków, przeciw któremu można się odwołać do władzy, która wydała nakaz zabezpieczenia. Niezłożenie zabezpieczenia uprawnia do wszczęcia egzekucji z prawem sprzedaży przedmiotów łatwo ulegających zepsuciu. W dziedzinie karnej ordynacja przewiduje wykroczenia podatników, polegające na naruszeniu obowiązków, nakładanych przez ustawy podatkowe oraz ukrócenia podatku przez świadome nieprawdziwe deklaracje, zatajenie oraz nieprzedkładanie doniesień, przewidzianych w ordynacji. Za ukrócenie podatku grozi kara pieniężna w wysokości 1 do 20-krotnej kwoty uszczuplonego podatku, wzgl. kara aresztów. Kto współdziała w uszczupl. podatku ulega karze pieniężnej od 1 do 5-krotnej kwoty uszczupl. podatku, lub ulega karze aresztu. Za prow. przedsiębiorstwa bez świadectwa grozi kara od 3 do 20 krotnej kwoty, należącej się za świadectwo. Niewłaściwe świadectwo pociąga karę od 1 do 3 krotnej ukróconej kwoty. Niezachowanie tajemnicy przez nieurzędni-

ków współdziałających w postępowaniu podatkowem pociąga karę do 3 wzgl. 5 tys. zł lub karę aresztu. Kto nie czyni zadość wezwaniu lub żądaniu władzy podatkowej może być ukarany karą porządkową do 500 zł. Nie można rozpoczynać postępowania karnego po upływie 5 lat, od dnia popełnienia wykroczenia. Nie można wydać orzeczenia, skazującego mimo wdrożonego postępowania, jeżeli od dnia popełnienia wykroczenia upłynęło 10 lat.

Wydawanie orzeczeń karnych należy do władzy skarbowej I-ej instancji. Termin odwołania wynosi 30 dni od wniesienia odwołania, które wstrzymuje wykonanie orzeczenia karnego, skazującego na karę pieniężną, z prawem władzy skarbowej do zabezpieczenia kary. Odwołanie od grzywny porządkowej nie wstrzymuje zapłaty. Odwołania od grzywień porządkowych rozstrzyga władza skarbowa II instancji. Odwołania, dotyczące kar pieniężnych, rozstrzygane są przez senat karny, składający się z 3-ch członków: sędziego zawodowego, urzędnika skarbowego i jednego podatnika, powołanego z listy osób, przedstawionych przez organizację samorządu gospodarczego. Przewodniczącym senatu karnego jest sędzia zawodowy. Postępowanie przed senatem nie jest publiczne, oskarżony może złożyć ustny wywód, przyczem bez prawa przytaczania nowych okoliczności faktycznych i nowych środków dowodowych. Zamiast wniesienia odwołania skazany może żądać w ciągu 7 dni rozpatrzenia sprawy przez sąd, wówczas orzeczenie karne traci swą moc.

Komercjalizacja Kolei Państwowych.

W nr. 82 „Dziennika Ustaw" z dnia 2. b. m. ukazało się pod pozycją 641 rozporządzenie p. Prezydenta z dnia 29 listopada 1930 roku w sprawie zmian i uzupełnień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 24 września 1926 roku o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe".

W związku z tem rozporządzeniem p. Minister Komunikacji udzielił „Gazecie Handlowej" szeregu informacyj, które przytaczamy w obszernem streszczeniu:

„Rozporządzenie to jakkolwiek jest właściwie nowelizacja rozporządzenia P. R. z 24 września 1926 r., wprowadza jednak szereg zasadniczych zmian, pozwalających na swobodniejszą gospodarkę kolejową, i przystosowanie jej do potrzeb i interesów gospodarstwa Państwa. Ideą przeto przewodnią tego rozporządzenia jest stworzenie dla Polskich Kolei Państwowych takich warunków pracy, aby mogła być ona szybko naginana do wymogów życia.

Przedewszystkiem więc rozporządzenie to zwiększa zdolności kredytowe tego przedsiębiorstwa, stwarzając podstawę prawną do takiego wydzielenia majątku z Skarbu Państwa, przeznaczonego do użytku Kolei Państwowych, któryby gwarantował wyłącznie zobowiązania Zarządu Kolei Państwowych. Dalej nowelizacja rozporządzenia przekazuje przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe" na własność majątek ruchomy, majątek zaś nieruchomy w powierniczy zarząd i użytkowanie. Te postanowienia posiadają zasadnicze znaczenie dla przedsiębiorstwa, gdyż wskutek wyodrębnienia majątku kolejowego z ogólnego majątku Skarbu Państwa nie będzie on mógł być w przyszłości obciążany innemi zobowiązaniami, jak tylko przedsiębiorstw P. K. P.

W myśl rozporządzenia przedsiębiorstwo będzie mogło na własną rękę zaciągać krótkoterminowe pożyczki do wysokości 10 proc. ogólnego rocznego dochodu eksploatacyjnego brutto. Pożyczki te spłacane będą z bieżących dochodów przedsiębiorstwa. Sprawa pożyczek długoterminowych, emitowania obligacyj i obciążania nieruchomości, musi być każdorazowo uregulowana specjalnem upoważnieniem ustawowem. Przy zaciąganiu pożyczek długoterminowych na cele inwestycyjne zasadnicze znaczenie posiada wyodrębnienie majątku Kolei Państwowych, które z jednej strony zwolni majątek nieruchomy z ogólnych przyszłych zobowiązań Skarbu Państwa, z drugiej zaś strony gwarantuje osobom, udzielającym przedsiębiorstwu kredytu długoterminowego, prawa, które nie będą mogły być uszczuplone przez żadne ogólne zobowiązania Skarbu Państwa. Wracając do sprawy przekazania przedsiębiorstwu na własność majątku ruchomego przedewszystkiem w postaci materjałów i gotówki, podkreślić należy fakt, iż przedsiębiorstwo uzyskuje bardzo poważny kapitał obrotowy. Trzeci bardzo poważny brak, który został usunięty nowelą, to obowiązek wpisania przedsiębiorstwa Polskich Kolei Państwowych i osób upoważnionych do podpisywania skryptów dłużnych do rejestru handlowego. Fakt ten wpłynie również korzystnie na zdolność kredytową przedsiębiorstwa.

Przedsiębiorstwo Koleje Państwowe, jako samoistna osoba prawna, będzie posiadało siedzibę w Warszawie. Na czele przedsiębiorstwa stoi Minister Komunikacji. Jest to również ważna zmiana ustrojowa, wprowadzona przez nowelę rozporządzenia. Ponieważ Ministerstwo Komunikacji nie skupia zwierzchniego nadzoru nad wszystkiemi gałęziami komunikacji, przeto stworzenie Generalnej Dyrekcji byłoby w tej sytuacji tylko wprowadzeniem nowej instancji w kolejnictwie, co raczej ujemnieby się odbiło na sprawności pracy. Podział na okręgi dyrekcyjne zostaje narazie bez zmiany i nadal na czele Dyrekcji stać będą dyrektorowie, mianowani przez ministra Komunikacji.

W końcu należy podkreślić, że rozporządzenie p. Prezydenta Rzplitej z dnia 29 listopada b. r. nie wprowadza zmian w stosunku do uprawnień pracowników kolejowych, które nadal będą regulowane dotychczas obowiązującemi ustawami i rozporządzeniami.

Konieczność i celowość skrócenia terminów wekslowych.

W sprawie ostatnich posunięć naszej polityki kredytowej odbyło się ostatnio w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie posiedzenie połączonych Sekcyj, na którem wiceprezes Izby, p. dr. W. Fajans, omówił obecną naszą politykę kredytową na tle sytuacji na światowym rynku pieniężnym. Podajemy niżej streszczenie referatu p. dr. Fajansa.

Międzynarodowy rynek pieniężny cechuje wyjątkowa płynność, wywołana uwalnianiem się kapitałów, angażowanych w transakcjach długoterminowych. Proces uwalniania się kapitałów dokonywuje się na skutek niepewnej sytuacji politycznej, depresji na rynku akcyjnym oraz zmniejszenia się zapotrzebowania kapitału obrotowego wskutek znacznego obniżenia cen na surowce.

Polska znajduje się w zupełnie innej sytuacji. W latach 1927 i 1928 korzystaliśmy z kredytów długoterminowych, na które obecnie liczyć jest trudno oraz z kredytów krótkoterminowych, które przekształcały się samorzutnie na średnioterminowe w drodze prolongat. W związku z tem, znaczna część naszego ówczesnego importu, specjalnie charakteru inwestycyjnego, podlegała pokryciu w terminie dużo późniejszym i ujawnia się, pod względem swych skutków walutowych, nawet jeszcze w czasie obecnym. Tem też tłumaczy się paradoksalne napozór zjawisko, że w swoim czasie, w okresie biernego bilansu handlowego, zapas kruszcu i dewiz w instytucji emisyjnej zwiększał się, obecnie zaś, przy aktywnej tendencji bilansu handlowego, obserwujemy zjawisko zmniejszenia się pokrycia obiegu pieniężnego.

Procesowi kurczenia się zapasu dewiz i złota, trwającemu już od roku, winno było odpowiadać zmniejszenie się obiegu pieniężnego, jednakże ten naturalny bieg rzeczy został pokrzyżowany przez równoczesną redukcję rachunku Skarbu Państwa w Banku Polskim. Realizacja tego rachunku nastąpić mogła,

oczywiście, tylko w drodze nowej emisji banknotów. W rezultacie tych dwóch wzajemnie neutralizujących się procesów: deflacyjnego i inflacyjnego, obieg pieniężny utrzymał się na poziomie prawie niezmienionym.

Celem przeciwdziałania skutkom ewentualnego dalszego zmniejszenia się zapasów kruszcowo-dewizowych, Bank Polski zaostrzył jakościową selekcję weksli, co miało sprowadzić skurczenie emisji, pokrytej wekslami, a gdy się okazało, iż wytyczne dla jakościowego kryterjum portfelu wekslowego nie dadzą się w sposób właściwy i jednolity ustalić, wprowadzono kryterjum mechaniczne w drodze skrócenia terminu redyskontowanych weksli do 75 dni.

Jakkolwiek zarządzenie to jest niewątpliwie dalszem pogłębieniem trudnego położenia, w jakiem się znajduje nasz przemysł i handel, to jednak należy uważać je za konieczne i podyktowane troską o utrzymanie w stanie nienaruszonym fundamentów naszego życia gospodraczego.

Oficjalna krytyka ustroju ubezpieczeń społecznych oraz wogóle ustawodawstwa socjalnego.

Obecny Minister Pracy i Opieki Społecznej, p. gen. Hubicki, w odczycie na zebraniu przedwyborczem, odbytem w Krakowie, wygłosił druzgocącą krytykę różnych szczegółów z zakresu ustawodawstwa socjalnego i ubezpieczeń społecznych.

W szczególności podkreślił on powierzchowną redakcję i nieprzemyślaną konstrukcję szeregu ustaw, jak ustawy o czasie pracy, a szczególnie ustawy urlopowej, pełnej niedomówień i sprzeczności. Wobec takich ustaw trzeba wysilać cały spryt, ażeby je przystosować w drodze interpretacji do wymagań polityki społecznej i wogóle do wymagań życia.

Szczególną uwagę poświęcił p. Hubicki obecnej ustawie o ubezpieczeniu na wypadek choroby i działalności Kas Chorych, którą przedstawił w jaknajczarniejszem świetle. Te Kasy Chorych stanowią 285 oddzielnych, nieskoordynowanych w swej działalności państewek, w których rozwielmożniły się partyjnictwo polityczne i demoralizacja pracowników. Działalność Kas Chorych nacechowana jest „horrendami" tak w zakresie gospodarki, jak i w wielce zaniedbanej dziedzinie lecznictwa. Niektóre Kasy budowały pałace bez budżetu. Kwiatkiem ilustrującym niecelową działalność naczelnych lekarzy, jest taki fakt, że pewien naczelny lekarz zajmował się stale przez 6 godzin dziennie wypisywaniem recept na odciski. Obecny rząd zajął się energicznie usprawnieniem działalności Kas Chorych i należytem zorganizowaniem lecznictwa. Rząd nie zamierza znieść samorządu Kas Chorych. Będzie on przywrócony, skoro wypleni się całkowicie obecne partyjnictwo, wykwalifikuje odpowiednich pracowników i postawi na należytym poziomie lecznictwo, przy rozwinięciu współdziałania w ramach okręgowych związków i ogólnopaństwowego Związku Kas Chorych.

Wynagrodzenia za urlop w świetle orzecznictwa.

Przepisy prawne o urlopach pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu, należą, dzięki niejasnemu sformułowaniu do najbardziej zawiłych i nastręczających szerokie pola do sprzecznej interpretacji. Tem też tłumaczyć należy wielką liczbę sporów sądowych, wynikających na tle ustawy o urlopach.

Stwierdzić musimy jednak, że orzecznictwo, które przyczynia się do ustalenia właściwej wykładni prawa, poszło, jeśli chodzi o kwestję wysokości wynagrodzenia w czasie urlopu, po linji najbardziej rozszerzającej interpretacji przepisów ustawy o urlopach.

Przepisy ustawy są w tym względzie lakoniczne. Artykuł 3 postnawia tylko, że „urlopowany otrzymuje za cały czas urlopu normalne pobory". Jeżeli praca odbywa się na akord lub od sztuki, to wynagrodzenie za czas urlopu określa się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia pracownika w ciągu trzech poprzedzających bezpośrednio urlop miesięcy.

Sąd Najwyższy wyjaśnił sprawę wynagrodzenia za urlop w dwóch zasadniczych wyrokach. Ogólne Zgromadzenie Sądu Najwyższego w orzeczeniu z dnia 20. XII. 1923 r. uznało, iż przez 8 względnie 15 dni urlopu należy zrozumieć kolejne dnie kalendarzowe i że wynagrodzenia należy płacić za każdy dzień urlopu, a więc i za przypadające w okresie urlopu dnie niedzielne i świąteczne. Drugi wyrok S. N. (I. C. 1675/29) wyjaśnił, że za każdy dzień urlopu należy płacić tyle, ile robotnik przeciętnie zarabia w dniu roboczym, jeżeli zarobki te są nierówne, należy dla określenia przeciętnego wynagrodzenia podzielić ogólną sumę wynagrodzenia pracownika za ten okres czasu przez liczbę dni roboczych, przypadających w tym okresie.

W ten sposób robotnik będzie otrzymywał za czas urlopu więcej niż wynoszą jego normalne pobory, t. j. więcej, niż przewiduje ustawa (art. 3).

Czy takie postawienie sprawy jest słuszne i zgodne z intencją ustawodawcy? Wydaje się, że nie. Jaskrawo to się uwydatnia przy porównaniu wynagrodzenia za czas urlopu robotnika i pracownika umysłowego.

Jeżeli bowiem robotnik zarabia np. 70 zł tygodniowo, t. j. około 300 zł miesięcznie, to otrzyma według metody obliczeń, wskazanej przez Sąd Najwyższy, za 15 dni urlopu $11.66 \times 15 = 175$ zł, co w stosunku miesięcznym wyniesie 350 zł — podczas gdy pracownik umysłowy, pobierający 300 zł miesięcznie i korzystający z 30 względnie 31-dniowego urlopu otrzyma tylko 300 zł, t. j. normalne swoje pobory.

Czy przepisy ustawowe upoważniają do tak odmiennego traktowania wynagrodzenia za urlop robotnika i pracownika umysłowego ze względu na różne okresy urlopów i różną terminologję: 8 względnie 15 dni urlopu i 2 tygodnie względnie miesiąc? Sądzimy, że nie. Gdyby ustawodawca miał taką intencję, nie potrzebowałby jej ukrywać i wprowadzać tak subtelnych i niczem nieumotywowanych rozróżnień. Określenie „normalne pobory" miało na celu zapewnienie w okresie urlopowym zarówno robotnikowi, jak i pracownikowi umysłowemu normalnych jego dochodów. W naszem przekonaniu jedynie słusznem w danym wypadku jest rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Warszawie (S. O. VII. 648/29), który w odwołaniu od wyroku Sądu Pracy orzekł, iż przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop należy podzielić tygodniowy zarobek pracownika przez 7, a następnie otrzymaną wysokość wynagrodzenia dziennego mnożyć przez liczbę wszystkich dni na urlop przeznaczonych, gdyż dnie na urlop przeznaczone są dniami kalendarzowemi, a nie dniami pracy. Analogicznie przy obliczaniu przeciętnego dziennego wynagrodzenia z okresu 3 miesięcznego, poprzedzającego urlop, należy ogólną sumę zarobków z tego okresu dzielić przez 90, t. j. liczbę dni kalendarzowych.

Postarajmy się udowodnić to przykładowo. Robotnik zarabia 6 złotych dziennie, t. j. 36 zł tygodniowo. Otrzymuje 15 dni urlopu. Jeżeli wynagrodzenie jego obliczamy w stosunku 7 dni w tygodniu i zapłacimy mu za każdy dzień urlopu 36:7=5,15, to otrzyma on za 15 dni 5,15 × 15 = zł 77,15 t. j. tyle, ileby zarobił, gdyby w czasie urlopu pracował. Jeżeli natomiast przyjąć tezę Sądu Najwyższego, to wynagrodzenie za urlop wyniesie w tym wypadku 6 × 15 = zł 90.—, a więc więcej, niż przewiduje ustawa.

Czy późniejsze wyroki Sądu Najwyższego będą szły po tej samej linji — przyszłość pokaże. Narazie stwierdzić musimy, iż w świetle dotychczasowego orzecznictwa zostało uprzywilejowane stanowisko robotników w przedmiocie wynagrodzenia za urlop i że interpretacja przepisów ustawy o urlopach przez Sąd Najwyższy poszła po linji jaknajbardziej rozszerzającej ramy ustawy. („Przemysł Metalowy".)

Zapłata za godziny nadliczbowe w akordzie.

Na skutek zapytania jednego z członków co do tego, jak należy rozumieć końcowe zdanie art. 16 ustawy o czasie pracy w przedmiocie obliczenia zapłaty za godziny nadliczbowe — przepracowane według systemu akordowego, udzielił Związek Przemysłu Konfekcyjnego, zgodnie z opinją Wydziału Pracy Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów wyjaśnienia, że, jego zdaniem, należy samo wynagrodzenie obliczać według ustalonych w umowie zbiorowej, względnie indywidualnej norm akordowych. Natomiast dodatek 50 proc., względnie 100 proc. do godzin nadliczbowych, przepracowanych, winien być ustalony według stawki taryfowej za czas, t. j. według taryfy płac, określającej stawki godzinowe, ustalonej pomiędzy organizacjami pracowników i pracodawców.

Inspektor Pracy 59 Obwodu w Grudziądzu natomiast wypowiedział się w tym sensie, że dla uzyskania odnośnej stawki za godziny nadliczbowe w akordzie należy całkowitą ilość pracy akordowej (sztuk wykonanych w pewnym okresie, np. w okresie wypłaty) pomnożyć przez właściwe stawki cennika akordowego, a uzyskaną w ten sposób sumę podzielić przez całkowitą ilość godzin normalnych i nadliczbowych, zużytych przez robotnika na wykonanie tej ilości pracy. Iloraz tego stanowić będzie przeciętną zapłatę za jedną godzinę pracy akordowej. czyli płacę za czas w akordzie; — przez zastosowanie do tej płacy dodatków procentowych, tytułem dodatkowego wynagrodzenia za godziny, uzyskuje się wysokość całkowitego wynagrodzenia za przepracowane godziny nadliczbowe w akordzie.

Inspektor Pracy zaleca więc stosowanie obliczenia wynagrodzenia za godziny nadliczbowe w akordzie w sposób przewidziany przez przepisy dla wynagrodzenia w razie niewykorzystania urlopu przez pracowników, pracujących w systemie akordowym.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, zainterpelowane w tej materji, przychyla się do zdania Inspektora Pracy, wychodząc z następujących interpretacyj pojęć „płacy normalnej" i „płacy za czas".

Za „płacę normalną" należy uważać nie zasadniczą, czy też gwarantowaną dniówkę, która z reguły jest niższa od normalnej płacy robotnika akordowego, lecz jego przeciętny zarobek osiągany w akordzie, przypadający na jedną godzinę pracy. Ten właśnie przeciętny zarobek, przypadający na jedną godzinę w danym okresie tygodniowym albo miesięcznym, będzie tą przewidzianą w art. 16 dla pracy akordowej płacą za czas, na której podstawie powinny być obliczane dodatki za pracę akordową w godzinach nadliczbowych. Jest to tak zwany system mieszany. Oprócz powyższego istnieje również system czystoakordowy, który polega na obliczeniu stosownego procentu (50 wzgl. 100 proc.) do płac za wyroby, wykonane w godzinach nadliczbowych."

Naszem zdaniem jest to interpretacja wprawdzie możliwa, jednak dopuszczalna jest również interpretacja Związku Konfekcyjnego. Zresztą w rozmowie z p. Laskowskim, przyznał doradca prawny Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, że inne interpretacje są możliwe. Jest to dowód nieakuratnej redakcji ustawy, co powoduje dowolność interpretacji. Przez sądy nie jest ta kwestja, o ile nam wiadomo, dotychczas przesądzona.

Wysokość składki na rzecz Funduszu Bezrobocia.

Jak wiadomo, obniżono w czasie dobrej konjunktury składki zakładów pracy na rzecz Funduszu Bezrobocia z 2 proc. do 1,8 proc., a równocześnie zaprowadzono świadczenia podatkowe. Na skutek pogorszenia się konjunktury i powiększenia liczby bezrobotnych, z których 103.000 pobiera obecnie zasiłki, zużyto pod stałą rezerwę 40.000.000 zł i zadłużono się do kwoty 28.000.000 zł, która do stycznia wzrośnie do 31.000.000 zł. W ciągu natomiast r. 1931 przewiduje się dalszy wzrost deficytów o 37.000.000 zł.

Na skutek tego stała się znowu aktualna kwestja, czy należy pozostawić składki na dotychczasowym obniżonym poziomie, czy też podwyższyć je i czy ewentualnie zredukować świadczenia do wysokości normalnej. Sprawa ta jest narazie rozpatrywana w Komisji Budżetowej Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia. Przedstawiciele pracodawców dążyć będą do zatrzymania obecnej stawki, wychodząc z założenia, że podwyżka na 2 proc. zmniejszy deficyt tylko około 3.000.000 zł i że obecnie należy się kierować zasadą niepodwyższania, a raczej koniecznością zmniejszania ciężarów publicznych i deficyt należy pokryć, jak dotychczas, z zaliczek Banku Gospodarstwa Krajowego, z tem, że po nastaniu pomyślniejszej konjunktury zlikwiduje się deficyt i spłaci dług w Banku tak szybko, jak uregulowały się samoczynnie stosunki finansowe zakładu po poprzednim kryzysie z 1925—1927 r.

Kontyngenty na I. kwartał 1931 roku.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu komunikuje, że wnioski o przydziały przywozowe z kontyngentów na I kwartał 1931, winny wpłynąć do Izby Przemysłowej **najpóźniej do dnia 17 grudnia 1930 r.** Izba Przemysłowo-Handlowa zwraca uwagę zainteresowanym, że z powodu ogromnego napływu wniosków, kontyngenty się szybko wyczerpują, wobec czego wnioski niezłożone w terminie muszą być często załatwiane odmownie. Dotyczy to szczególnie samochodów, motocykli, tkanin, konfekcji, owoców i skór futrzanych. W podaniach o udzielenie pozwoleń na przywóz samochodów należy podać marki samochodów.

Firmy przemysłowe, sprowadzające towary do przeróbki fabrycznej, winny we wnioskach wyraźnie to zaznaczyć. Wnioski takie uwzględnia się w pierwszej linji.

Izba zwraca uwagę, że wnioski należy sporządzić na przepisowych formularzach, które można otrzymać bezpłatnie w Izbie. Wnioski winny być sporządzone na każdą pozycję taryfy celnej oddzielnie. W jednym wniosku nie mogą być wymienione dwa lub więcej krajów pochodzenia, np. „Anglja" lub „Francja", lecz na każdy kraj pochodzenia należy złożyć osobny wniosek w dwóch egzemplarzach. Pierwszy egzemplarz wniosku należy ostemplować 3 złotowym znaczkiem. Pożądane jest również dołączenie pro-forma — faktur, które winny być ostemplowane znaczkiem 50 groszowym, szczególnie przy wnioskach o udzielenie pozwoleń na przywóz tkanin i roślin żywych. Wreszcie Izba zwraca uwagę, że opłat

manipulacyjnych nie zwraca się w wypadkach odmownego załatwiania wniosków.

Izba przypomina, że do wniosków o udzielenie pozwoleń na przywóz z Austrji i Czechosłowacji należy dołączyć faktury, potwierdzone przez austrjackie wzgl. czeskie Ministerstwo dla Handlu. Wnioski o udzielenie pozwoleń na przywóz towarów z Czechosłowacji mogą importerzy również przysyłać bezpośrednio do Ministerstwa Przemysłu i Handlu — Wydział Handlu Zagranicznego.

W sprawie przedłużenia prowizorjum drzewnego.

Dowiadujemy się, że koła oficjalne nie tracą nadziei dojścia do porozumienia z Niemcami w sprawie przedłużenia prowizorjum drzewnego i że nie jest wykluczone, że w niedługim czasie inicjatywa do rozmów na ten temat wyjdzie ze strony Polski. Tutejsze czynniki widzą bowiem szereg oznak, z których możnaby wnioskować, że mimo ogólnych nastrojów politycznych w Niemczech, Niemcom mogłoby obecnie zależeć na ratyfikacji konwencji handlowej z Polską i że wobec tego nie będą oni chcieli utrudniać tej sprawy przez zaostrzenie stosunków na odcinku drzewnym. Ze swej strony uważamy te poglądy za zbyt optymistyczne.

Formalne zmiany co do warunków stosowania konwencyjnych ceł wywozowych na drzewo okrągłe.

Zwracamy uwagę, że rozporządzenie ministerjalne z 15 listopada 1930 r. zmienia dotychczasowe przepisy o stosowaniu konwencyjnych ceł wywozowych na drewno okrągłe w ten sposób, że obniżone stawki 20 względnie 40 gr od 100 kg stosować się będą na przyszłość do wszystkich krajów, z któremi Polska zawarła konwencje handlowe lub układy, regulujące obrót drewnem. Innemi słowy, w razie nie odnowienia układu drzewnego do chwili wygaśnięcia obecnego prowizorjum (31 grudnia 1930 r.), wróciłyby się w stosunku do Niemiec stawki konwencyjne 3.— zł od 100 kg, natomiast w stosunku do wszystkich krajów, z któremi Polska zawarła konwencje handlowe, obowiązywać będą i nadal zniżone stawki 40 wzgl. 20 gr od 100 kg.

Drewno olszowe opłaca, podobnie jak poprzednio, 6.— zł od 100 kg, przyczem na podstawie indywidualnych zezwoleń Ministra Skarbu może być zniżane do poziomu 1 zł 50 gr od 100 kg.

Zresztą w tem rozporządzeniu wbrew żądaniom sfer drzewnych i nawet wbrew zapowiedziom ze strony czynników oficjalnych, cło wywozowe na osikę zostało nadal utrzymane w mocy.

Opłaty stemplowe od podań w sprawie zwrotu ceł.

Ministerstwo Skarbu, załatwiając podanie w sprawie powyższej, nadesłało pismem z 23. X. b. r. N. D. V. 695/6 następujące wyjaśnienie, które w skróceniu przytaczamy.

Podania, których celem bezpośrednim lub pośrednim jest uzyskanie zwrotu cła z tytułu wywiezienia zagranicę gotowego wyrobu, o ile petent opiera swój wniosek na imperatywnym przepisie, zawartym w jednem z rozporządzeń ministerjalnych już wydanych, **są wolne od opłaty stemplowej.** Jeżeli natomiast petent z tytułu wywiezienia zagranicę, prosi o takie zarządzenie w przedmiocie zwrotu cła, którego wydanie nie jest nakazane jednem z rozporządzeń, o których wyżej mowa, ale zależy od uznania władzy, to podanie takie nie korzysta z wymienionego wyżej uwolnienia od opłaty stemplowej.

Powyższe tezy mają zastosowanie również wówczas, gdy podanie treści wyżej określonej wnosi — nie osoba, której cło miałoby być zwrócone w myśl wniosku, zawartego w podaniu, ale związek, do którego osoba ta należy.

W myśl zasad powyższych są wolne od opłaty stemplowej np. podania o uznanie, że towar wywieziony zagranicę w przypadku konkretnym, a nie zaliczony przez urząd celny do żadnej kategorji towarów, korzystających ze zwrotu cła, powinien być zaliczony do takiej kategorji. Natomiast podlegają opłacie stemplowej podania o wydanie kwitu wywozowego, w sprawie zwrotu ceł przy wywozie wytworów hutniczych, walcowanych oraz niektórych wyrobów metalowych, mimo, że petent nie nadesłał wyjściowemu granicznemu urzędowi celnemu zaświadczenia eksportowego do chwili wstępu przesyłki zagranicę; prośba o przedłużenie wartości kwitu wywozowego poza okres dziewięciomiesięczny.

Również nie są zwolnione od opłat stemplowych memorjały, wnoszone do Ministerstwa Skarbu przez związki, a zawierające wnioski o powiększenie liczby kategoryj towarów, korzystających ze zwrotu cła. Wnioski bowiem takie nie zmierzają do uzyskania w przypadku konkretnym zwrotu, już nakazanego w obowiązujących przepisach, lecz mają na celu zmianę obowiązujących przepisów.

Podwyżka ceł w Polsce.

W ciągu ostatniego okresu podwyższyły swe cła przewozowe Niemcy, Czechosłowacja, Austrja i Włochy. Wobec tego wyłoniła się i w Polsce konieczność wyrównania warunków celnych przez podwyższenie stawek na niektóre artykuły.

Z dniem 7 grudnia b. r. między innemi poczęły obowiązywać podwyżki stawek celnych na następujące artykuły: lokomobile parowe stawka wynosić ma 130 zł od 100 kg, na maszyny młynarskie a) podstawy walcowe 130 zł, b) aspiratory, łuszczarki, łuszczarko-perlaki 150 zł, odsiewacze i inne maszy-

ny młynarskie 160 zł, na armaturę parową, wodociągową, gazową, powietrzną, jak wentyle, krany, kurki, zasuwy, poziomowskazy i t. d., jeśli są wykonane z miedzi, jej stopów oraz żelaza, wzgl. żelaza i stali przy wadze 3 kg i mniej 500 zł, powyżej 3 kg 300 zł; na materjały instalacyjne do sieci elektrycznej 100 gr i mniej 720 zł; powyżej 100 gr 600 zł. Również części kołowców metalowe mają być clone w wysokości 450 zł od 100 kg. Cło na rury w zależności od grubości ścianki i wagi sztuki wynosić będzie 32,50—59,80 i 90 zł od 100 kg. Ponadto podwyższone zostały cła na masę papierową, papier pakowy i wszelki inny, watę z celulozy, bibułę do atramentu, papier czerpany, bieliznę wykończoną i niewykończoną, odzież męską oraz cały szereg produktów chemicznych. Dalej nowe cła ustalone zostały na cegłę i płyty z gliny szamotowej i inne wyroby z tej gliny, cement szamotowy i t. d. Podwyżka objęła również cła na wyroby placówek elektrotechnicznych i laboratoryjnych (Nr. 78 i 79 Dz. U.)

Zniżka celna na wywóz do Grecji.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadamia, iż z dniem 15 listopada wprowadzone zostały prowizorycznie w życie zniżki celne, ustalone w konwencji handlowej polsko-greckiej, podpisanej w dniu 10. IV. 1930 r. W związku z tem przypominamy, iż pełny tekst konwencji handlowej polsko-greckiej ogłoszony został w nr. 164 „Monitora Polskiego" z b. r.

Prace nad projektem nowej ustawy celnej.

Ministerstwo Skarbu pracuje intensywnie nad projektem nowej ustawy celnej, mającej zastąpić ustawę z 1920 r., która obecnie obowiązuje. Prace toczą się w obrębie specjalnej Komisji Kodyfikacyjnej, której przewodniczy p. Radwański, dyrektor Dyrekcji Ceł w Poznaniu. Za podstawę nowej ustawy celnej wzięto projekt opracowany jeszcze w 1926 r. i przesłany do zaopinjowania wszystkim Ministerstwom. Ponadto Komisja czerpie jeszcze materjał do projektu z badań, jakie się przeprowadza nad ustawami celnemi państw europejskich. Nowa ustawa celna ma być ustawą ramową z tych względów, że opracowanie w naszych warunkach ustawy szczegółowej jest niezmiernie trudne, gdyż taka ustawa wymagałaby ciągle drobniejszych zmian, które możnaby uskuteczniać tylko w drodze ustawodawstwa. Prace nad projektem posuwają się szybko naprzód, tak, że przypuszczalnie w początkach przyszłego roku będzie on już całkowicie opracowany i oddany do zaopinjowania wszystkim Ministerstwom i zainteresowanym sferom gospodarczym.

Saldo dodatnie za październik wynosi 5.672 tys. zł.

Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, bilans handlu zagranicznego Rzplitej Polskiej łącznie z W. M. Gdańskiem w październiku b. r. przedstawiał się następująco:

Przywieziono 331.107 tonn. Wartość przywozu wynosi 202.201.000 zł. Wywieziono 1.753.394 tonn, wartości 207.873.000 zł.

Saldo dodatnie bilansu zagranicznego w m. październiku wynosi zatem 5.672.000 zł.

W porównaniu do września przywóz zwiększył się w wadze o 38.400 tonn i wartości 11.758.000 zł. Wywóz natomiast zwiększył się w wadze o 4.181 tonn, a zmniejszył się w wartości o 3.968.000 zł.

Karty dla komiwojażerów.

Dotychczas karty dla komiwojażerów, upoważniające ich do wykonywania swego zawodu, wydawane były na zwykłej drodze administracyjnej przez starostwa.

Obecnie Ministerstwo Przemysłu i Handlu spowodowało, iż od dnia 1 stycznia 1931 roku karty dla komiwojażerów wydawane będą wyłącznie przez Izby Przemysłowo-Handlowe.

Pobieranie odsetek za odroczenie i kar za zwłokę od odroczonych lub rozłożonych na raty zaległości.

Okólnikiem z dnia 25 października r. b. Ministerstwo Skarbu zarządziło, co następuje:

1. Podanie o odroczenie płatności (rozłożenie na raty) zaległości w podatkach bezpośrednich, opłatach stemplowych i daninach pokrewnych podlega opłacie stemplowej w wysokości zł 3,50 od każdego załącznika.

2. Jeżeli podanie o odroczenie (rozłożenie na raty) wniesiono po upływie 14 dni, licząc od terminu płatności, to za czas do tego dnia włącznie, w którym wniesiono podanie, należy się kara za zwłokę, przyczem miesiąc zaczęty liczy się za cały. Za dalszy czas od dnia, następującego bezpośrednio po upływie pełnego ostatniego miesiąca, w razie przychylnego załatwienia podania, należą się odsetki za odroczenie.

3. Jeżeli podanie o odroczenie (rozłożenie na raty) wniesiono przed upływem 14 dni, licząc od terminu płatności, to (w razie dotrzymania terminów, wyznaczonych w decyzji, którą podanie załatwiono), nie należy się kara za zwłokę, a odsetki za odroczenie liczy się od 15 dnia po upływie terminu płatności.

4. Zgodnie z okólnikiem z dnia 20 czerwca 1930 r. L. Dz. V. 3699/1 pobiera się odsetki za odroczenie nie od całej kwoty, która zalegała bezpośrednio przed uiszczeniem odsetek, ale od kwoty, uiszczonej na poczet zaległości jednocześnie z odsetkami. Odsetki oblicza się za czas, przez który zalegała część podatku (względnie opłaty stemplowej lub daniny pokrewnej), uiszczona jednocześnie z odsetkami; za początek tego czasokresu uważa się dzień, następujący bezpośrednio po upływie terminu ulgowego 14-dniowego.

5. Celem zastosowania postanowienia o 15 dniu po upływie terminu płatności, uważa się za cały miesiąc nawet początek dnia 15-go. Przy racie zatem uiszczonej w 15 dni po upływie terminu płatności należy pobrać odsetki za odroczenie za jeden miesiąc.

6. Jeżeli pewną ratę uiszczono nie w tym dniu, w którym należało ją uiścić w myśl decyzji w przedmiocie rozłożenia na raty, ale później, to co do tej raty nie oblicza się odsetek za odroczenie, a natomiast należy pobrać karę za zwłokę, a mianowicie od dnia po upływie terminu płatności.

7. Jeżeli kwota nie wystarcza na pokrycie całej należności, to należy zarachować odpowiednie części z kwoty, uiszczonej przedewszystkiem na należności egzekucyjne, następujące na karę za zwłokę, potem na dodatek 10 proc., potem na poczet opłaty pojedyńczej, nakoniec na poczet podwyżki stemplowej.

8. Ustawa nie postanawia, czy nieuiszczenie raty skutkuje niezwłoczną płatność całej reszty, lub czy w takim wypadku należy wdrożyć egzekucję tylko celem ściągnięcia nieuiszczonej raty i pobrać karę za zwłokę tylko od tej raty. Rozstrzygnięcie tej kwestji jest zatem w każdym poszczególnym wypadku pozostawione uznaniu władzy, która zezwala na uiszczenie ratami. Władza ta winna w decyzji co do rozłożenia na raty oznajmić bądź, „że w razie niedotrzymania terminu płatności którejkolwiek raty reszta zaległości staje się płatną natychmiast", bądź że „w razie niedotrzymania terminu płatności raty ulega niezwłocznemu ściągnięciu tylko dana rata".

Zarządzenie Ministerstwa Skarbu lub izby skarbowej, na mocy którego zostają wstrzymane kroki egzekucyjne, wdrożone celem ściągnięcia zaległości nie jest decyzją, która skutkuje sama przez się przewidziane w p. 2 omawianego okólnika zaniechanie poboru kary za zwłokę i pobranie zamiast niej odsetek za odroczenie. Wstrzymanie egzekucji jest zarządzeniem tymczasowem, spowodowanem niemożnością niezwłocznego załatwienia wniosku o odroczenie płatności lub o umorzenie zaległości. W razie odmownego załatwienia wniosku i połączonego z tem wznowienia egzekucji należy się za czas, przez który egzekucja wstrzymana była, kara za zwłokę. Jeżeli natomiast podanie, na skutek którego nastąpiło tymczasowe wstrzymanie egzekucji, zostało załatwione ostatecznie decyzją odraczającą płatność, to ma zastosowanie p. 2 okólnika.

Ulgowe kary za zwłokę.

Okólnikiem z dnia 20 listopada r. b. Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby od wszelkich wpłat, uskutecznianych, począwszy od dnia 24 listopada r. b., na poczet nieodroczonych i nierozłożonych na raty zaległości w podatkach bezpośrednich i opłatach stemplowych, bez względu na czas ich powstania, pobierano aż do odwołania tego zarządzenia obniżone kary za zwłokę w wysokości 1½ proc. miesięcznie, licząc od ustawowego terminu płatności.

Ogłaszanie sprawozdań w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu.

Władze skarbowe w swej interpretacji art. 54 ust. o państwowym podatku dochodowym zmuszały częstokroć przedsiębiorstwa o charakterze osób prawnych do ogłoszenia swych sprawozdań, zawierających bilanse oraz rachunki zysków i strat w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu. Ponieważ zaistniała między władzami skarbowemi a firmami rozbieżność zapatrywań, gdyż ustawa nie precyzuje dokładnie pojęcia, które przedsiębiorstwa obowiązane są do publicznego składania rachunków, przeto Izba Grudziądzka zwróciła się do Ministerstwa Skarbu o wyjaśnienie, w rezultacie czego otrzymała następujące rozstrzygnięcie z dnia 6 listopada b. r. D. V. 20915/1/30:

Ministerstwo Skarbu komunikuje, że w b. zaborze pruskim do publicznego ogłaszania sprawozdań (bilansów i rachunków) obowiązane są wszystkie spółki akcyjne i komandytowo-akcyjne (art. 110 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o prawie o spółkach akcyjnych Dz. U. R. P. 39, poz. 383), spółdzielnie (art. 59 ust. z dnia 29 października 1920 o spółdzielniach Dz. U. R. P. 111, poz. 733), domy bankowe i zakłady zastawnicze (art. 66 i 67 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowem Dz. U. R. P .34, poz. 321), wreszcie spółki z ograniczoną poręką, w których przedmiot przedsiębiorstwa polega na uprawianiu interesów bankowych (§ 41 ustawy z dnia 20 kwietnia 1892 r. o spółkach z ograniczoną poręką, wprowadzonej do kodeksu handlowego ustawą z dnia 10 maja 1897 r. Dz. Ustaw Rzeszy 25 z 1898 r.)

Obrady Państwowej Rady Spirytusowej

Dnia 28. ub. m. odbyło się w sali konferencyjnej dyrekcji P. M. S. doroczne posiedzenie Państwowej Rady Spirytusowej. W imieniu Ministra Skarbu obrady zagaił i przewodniczył p. wicemin. Stefan Starzyński przy udziale wszystkich członków Rady. Po przyjęciu do wiadomości sprawozdania dyrekcji P. M. S. za okres od 1 września 1929 r. do 31 sierpnia 1930 r. powzięto szereg uchwał, tak więc przyjęto zaproponowaną przez dyrekcję P. M. S. kalkulację ceny nabycia spirytusu surowego na kampanję roku 1930/31 z pewnemi zmianami w poszczególnych pozycjach. Ustalono, że ilość spirytusu, jaką dyrekcja P. M. S. winna zakupić z produkcji krajowej w kampanji 1931/32, nie powinna być niższa od 48 miljonów litrów 100°. Wysokość kwoty, jaką dyrekcja P. M. S. wypłaci w kampanji 1930/31, na cele kontroli technicznej i pomocy naukowej oznaczono na 740 tys. zł. Rozpatrzywszy plan finansowo-gospodarczy D. P. M. S. na r. 1931/32 i stwierdziwszy, że przeprowadza on szereg oszczędności w wydatkach, Rada wyraziła pogląd, że preliminowana wpłata do Skarbu Państwa w wysokości 415 milj. zł, o ileby nie nastąpiła poprawa w zbycie spirytusu na cele konsumcyjne, jest za wysoka o conajmniej 10 proc. Uchwalono, aby ze względu na sytuację gospodarczą, pozwoleń na budowę nowych gorzelni nie udzielać, rozpatrzenie zaś podań o pozwolenie uruchomienia gorzeln, dotychczas nieczynnych, odroczyć do następnej sesji zwyczajnej Rady.

Międzynarodowy Bank Hipoteczny.

W Amsterdamie założono Algemeene Maatschappy voor Grondecrediet (Compagnie Centrale des Prêts Fronciers) o kapitale akcyjnym 10 milj. florenów. Kapitał zakładowy obejmuje 10.000 akcyj, z czego 2.000 już jest plasowanych po 100 guldenów każda. Założycielami Banku są wielkie banki francuskie, holenderskie, angielskie, czeskie, niemieckie, jak również holenderskie towarzystwo finansowe szwedzkiego trustu zapałczanego. Zadaniem Banku jest udzielanie kredytów pod zastaw nieruchomości, jakoteż kredytów komunalnych. Międzynarodowy Bank Hipoteczny w pierwszym rzędzie służy do mobilizacji kapitałów francuskich. Dzięki jego powstaniu starania polskich instytucyj finansowych o kredyty długoterminowe mogą mieć widoki powodzenia.

Wymiary cegły.

Na memorjał Związku Fabrykantów w Poznaniu, domagający się nowelizacji rozporządzenia o nowelizacji cegły, oświadczył się Polski Komitet Normalizacyjny pod adresem Ministerstwa Przemysłu i Handlu, jak następuje:

„Na pismo Związku Fabrykantów w Poznaniu mamy zaszczyt zakomunikować: wszystkie trudności związane z wprowadzeniem nowego, obowiązującego formatu cegły, o których pisze Związek, były rozważane w Komisjach P. K. N. szczegółowo przed ustaleniem nowej normy. Rozważanie to nie było pośpieszne i jednostronne, a trwało wiele miesięcy i dokonane było wszechstronnie. Obecnie nie zaszły żadne nowe fakty, któreby skłaniały do rewizji. Trudności techniczne, przedstawione w piśmie Związku Fabrykantów, również były rozważane.

Zgodnie z opinją M. R. P., której zasięgaliśmy, niema żadnych podstaw do rewizji ustalonego formatu cegły.

Zresztą, uważamy za konieczne rozszerzenie powyższego rozporządzenia i na cegłę wapienno-piaskową. Sprawa ta od paru miesięcy jest już w toku.“

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że na podstawie odpowiedniego zarządzenia Ministra Robót Publicznych z dniem 1 stycznia 1932 r. obowiązywać mają następujące wymiary używanej przy budowie w charakterze materjału zastępczego niepalonej cegły (piaskowo-wapiennej, piaskowo-cementowej); długość 27 centymetrów, szerokość 13 centymetrów, grubość 6 centymetrów.

Kodeks postępowania cywilnego.

W nr. 84 „Dziennika Ustaw“ z b. r. ukazało się rozporządzenie p. Prezydenta Rzplitej, które zawiera kodeks postępowania cywilnego, będący wynikiem długotrwałych prac komisji kodyfikacyjnej. Kodeks obejmuje całokształt spraw, związanych z postępowaniem cywilnem i zawiera przepisy ogólne we wstępie, dalej księgę pierwszą, obejmującą sąd i jego właściwości, księgę drugą, dotyczącą samego procesu i księgę trzecią, omawiającą sąd polubowny. Ponadto ukazały się w formie rozporządzenia p. Prezydenta przepisy, wprowadzające w życie kodeks postępowania cywilnego.

Nowelizacja prawa o spółkach akcyjnych.

W Dzienniku Ustaw nr. 86/30 ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, zmieniające niektóre postanowienia prawa o spółkach akcyjnych. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 20. b. m.

Ważniejsze postanowienia tego rozporządzenia są:

Obliczenie kapitału akcyjnego może być dokonane na mocy uchwały walnego zgromadzenia przez zmianę właściwych postanowień statutu.

Wierzyciele, którzy w przeciągu trzech miesięcy na skutek ogłoszenia o obniżeniu kapitału zgłosili sprzeciw, powinni być przez spółkę zaspokojeni lub zabezpieczeni. Uzgodnienie statutu w trybie przewidzianym przez dotychczasowe prawo oraz zgłoszenie do rejestru handlowego uzgodnionego statutu nastąpić powinno przed upływem trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszego prawa, czyli, że termin ten został przedłużony. Na obszarze górnośląskim województwa śląskiego termin ten przedłużono do dnia 31 grudnia r. 1938.

— — — — — — — — —

Ten sam Dziennik Ustaw zawiera jeszcze rozporządzenie Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o uldze celnej na blachę cynowaną białą (poz. 677), i Ministra Pracy i Opieki Społecznej o tymczasowych władzach Kas Chorych (poz. 678).

Prawo i sąd w życiu gospodarczem

Skutki prawne zrzeczenia się pretensyj przez pracownika przy rozwiązaniu umowy o pracę.

Sąd Najwyższy (Izba II Rw. 127/29) ustalił tezę, iż wynagrodzenia za godziny nadliczbowe można zrzec się ze skutkiem prawnym.

Między innemi motywami wyroku znajdujemy następujące wyjaśnienie:

„Okoliczność, że powód opiera swoje roszczenia na bezwzględnie obowiązujących przepisach ustawy z d. 18 grudnia 1929 r. (o czasie pracy) nie może mieć żadnego wpływu na zrzeczenie się przedmiotowego roszczenia, gdyż można zrzec się z prawnym skutkiem nietylko zapadłych już roszczeń i praw o wartości majątkowej, opartej na umowie lub orzeczeniu sędziowskiem, ale też takich, które nadaje ustawa. Nie jest wtedy — jak mylnie mniema apelant — żądanie takiego zrzeczenia się przeciwne ustawom, ani też nie sprzeciwia się dobrym obyczajom, gdyż pozwane przedsiębiorstwo, wypłacając powodowi jego należność przy rozwiązaniu stosunku służbowego, uprawnione było do żądania od niego pokwitowania dokonanej zapłaty. Stwierdzonem zostało poza tem, wbrew odmiennym zeznaniom powoda, że powód podpisał absolutorjum dobrowolnie bez jakiegokolwiek przymusu i po poprzedniem obliczeniu należności powoda w drodze obopólnego porozumienia“.

Powyższe orzeczenie Sądu Najwyższego jest wprawdzie orzeczeniem indywidualnem, lecz ma znaczenie zasadnicze, wybiegając znacznie poza przedmiot sporu, t. j. godziny nadliczbowe. Zostało stwierdzone, iż można się zrzec przy rozwiązaniu umowy o pracę wszelkich roszczeń, nawet wynikających z ustawodawstwa ochronnego. Jedynym warunkiem jest, aby zrzeczenie pracownika nie było uzyskane pod przymusem.

W ten sposób można, celem zabezpieczenia się przed merytorycznem rozpatrywaniem w sądzie różnych pretensyj pracownika, wniesionych po rozwiązaniu umowy o pracę, uzyskać od pracownika, o ile nastąpiło z nim porozumienie, zrzeczenia się zarówno wynagrodzenia za godziny nadliczbowe jak i wynagrodzenia za urlop, za okres wypowiedzenia i t. d.

Pracownik, który podpisze bez przymusu po rozwiązaniu lub przy rozwiązaniu stosunku pracy absolutorjum, że nie ma żadnych roszczeń z tytułu umowy o pracę do pracodawcy, nie może później wystąpić z żadnemi roszczeniami.

Warunki zaliczenia do pracowników umysłowych sprzedawców i ekspedjentów sklepowych i księgarskich.

W nr. 74-tym „Dziennika Ustaw“ z dnia 31. 10. 1930 r., ukazało się rozporządzenie wykonawcze Ministra Pracy i Opieki Społecznej, określające w zakresie umowy o pracę w a r u n k i p r a k t y k i, wymaganej dla zaliczenia do pracowników umysłowych sprzedawców i ekspedjentów sklepowych i księgarskich, oraz warunki ulgowe tegoż zaliczenia.

Tekst tego rozporządzenia podajemy poniżej:

„§ 1. Przez praktykę, która wraz z ukończeniem zawodowej szkoły dokształcającej jest, w myśl przepisów art. 2 ust. 1 punkt 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, warunkiem zaliczenia sprzedawców i ekspedjentów sklepowych i księgarskich do pracowników umysłowych, należy zrozumieć zatrudnienie na podstawie umowy o naukę w rozumieniu przepisów działu VI rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), lub na podstawie umowy o pracę, polegające na spełnianiu czynności sprzedawcy lub ekspedjenta, przez okres trzech lat w następujących zakładach:

1. W przedsiębiorstwach, zaliczonych według przepisów części II, załącznika do art. 23 ustawy, z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P., nr. 79 poz. 550) do przedsiębiorstw handlowych I i II kategorji oraz do przedsiębiorstw przemysłowych I, II, III, IV i V kategorji;

2. W spółdzielniach, działających na zasadzie ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P., nr. 111, poz. 733), należących do związków rewizyjnych;

3. W księgarniach;

4. W sklepach, objętych punktem 1-m. art. 3 ustawy, z dnia 15 lipca 1925 r., o państwowym podatku przemysłowym.

Równoznaczne z odbyciem praktyki jest również trzyletnie:

a) wykonywanie samodzielnej pracy w charakterze kupca w zakładach, wymienionych w punktach 1 i 3 ustępu 1 § niniejszego, b) zatrudnienie na podstawie umowy o pracę w charakterze pracownika umysłowego w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, z dnia 16 marca 1928 r., o umowie o pracę pracowników umysłowych.

§ 2. Sprzedawcy i ekspedjenci sklepowi i księgarscy, wymienieni w ustępie 2, art. 2 wyżej wskazanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, zostaną zaliczeni do pracowników umysłowych o ile:

1. odbyli czteroletnią praktykę w rozumieniu § 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia niniejszego oraz

2. złożą w charakterze eksternistów uproszczony egzamin z kursu dokształcającej szkoły zawodowej przed komisją egzaminacyjną.

Warunki dopuszczenia do składania egzaminu oraz program egzaminacyjny określi zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przyczem stwierdzenie, czy w danej miejscowości nie istnieją lub istnieją w dostatecznej liczbie szkoły dokształcające, należy do kuratorjum właściwego okręgu szkolnego.

§ 3. Przepisy niniejszego rozporządzenia nie dotyczą sprzedawców i ekspedjentów sklepowych i księgarskich, którzy nabyli uprawnienia pracowników umysłowych na podstawie przepisów ustępu ostatniego art. 2, wyżej wskazanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenie Ministra Skarbu.

W numerze 277 „Monitora Polskiego", z dnia 1. 12. rb. ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 21 listopada rb. w sprawie ustalenia stopy procentowej, pobieranej przy kredytowaniu należności celnych od towarów, sprowadzanych drogą morską przez Gdynię. Stopę tę ustalono na 5% w stosunku rocznym. Rozporządzenie powyższe weszło w życie z dniem ogłoszenia, a jednocześnie straciło moc obowiązującą rozporządzenie z dnia 25. 9. 1930.

Odznaczenie rządowe.

Pismem z dnia 14 listopada b. r. nr. H. W. (6390) uwiadomiło Ministerstwo Przemysłu i Handlu, że Pan Minister przyznał Związkowi Fabrykantów w Poznaniu, na Powszechnej Wystawie Krajowej dyplom honorowy za zasługi na polu organizacji i przemysłu ceramicznego w Polsce.

Do sprzedania

na korzystnych warunkach, bardzo dobrze utrzymane:
maszyna parowa o sile 16 PS., fabryki H. Pauksch, Landsberg,
dynamo nr. 2 876, obrot. 1 050, volt 110, amper. 100/80 frbyki: Elektrische Aktien - Geselschaft, Frankfurt a/Main,
dynamo nr. 17 123, model G. M. 102, volt 110/150, amper 45,33³, obrotów 1 500/1 850, zastosowanie motorowe, 110 volt, 6 PS., 1 280 obrotów, fabryki Siemens - Schuckert.
motor nr. 51 404 M. d. c. z. g. m., 50—100—150 volt, 18,2—13³ amp., 1 600—1 950 obrot., zastosowanie motor., 110 volt, 2,5 PS., 1 350 obrotów, fabryki Siemens & Halske,
baterja akumulatorowa, typ. R. 4,60 cel., 110 volt, pojemności 120 amp. godzin.
1 kocioł koniczny, górna średnica 2,38 mtr., dolna średnica 95 cm., głękości 2 mtr.,
1 kocioł koniczny, górna średnica 2,54 mtr., dolna średnica 1,55 mtr., głębokości 2,35 mtr.,
kocioł koniczny, górna średnica 2,50 mtr., dolna średnica 1,55 mtr., głębokość 1,30 mtr.,
kocioł prosty z pokrywą, średnica 2,06 mtr., wewnątrz głębokość 1.20 mtr., pokrywa 2,18 mtr.,
kocioł prosty, średnicy 1,85 mtr., głębokość 65 cm.,
kocioł prosty, średnica 1,10 mtr., głębokość 1,65 mtr.,
rezerwuar, 3 × 1,20 mtr.,
1 rezerwuar, 860 × 185 × 222 cm.,
1 rezerwuar, 500 × 292 × 263 cm.

Zgłoszenia uprasza się kierować do **Związku Fabrykantów**, Rzeczypospolitej 1.

Szuka posady

mistrz ceglarski z długoletnią praktyką, dokładnie obeznany z fabrykacją dachówek, dren i wyrobów szamotowych, sumienny, trzeźwy i energiczny. Oferty z podaniem warunków kierować do Związku Fabrykantów, ul. Rzeczypospolitej 1.

Rewizor-bilansista

obeznany w sprawach podatkowych i sądowych, długoletni prokurent poważnego przedsiębiorstwa, zmieni posadę. Zgłoszenia do Związku Fabrykantów, Rzeczypospolitej 1.

Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1930.

Barwniki nietrujące
Domagalski i Ska., Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Bielizna
Jan Ebertowski w Poznaniu, ul. Wroniecka 6/8 tel. 2160-2825.
W. Rakowski w Poznaniu, ulica Pocztowa 1.

Chemikalja
Wszelkie dla aptek, drogeryj i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S A. Poznań.

Dezynfekcyjne środki, lyzol, kreolina
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Dezynfekcyjne środki
Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dębina stolarska, dębowe dykty
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo

Druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, T. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Czekolady, Konfekty Cukierki i Drażetki
Venetia Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 97 — Telefon 69-65

Krawaty, szelki, rękawiczki i chusteczki
Hałas i Kajetaniak w Poznaniu, ulica Wielka 10.

Gazety
Kurjer Poznański, św. Marcin 70.
Orędownik Wielkopolski, ulica św. Marcin 70.

Getry (kamasze filcowe)
Poznańska Fabryka Getrów Właśc. Stefan Kałamajski, Poznań, Plac Wolności 6, Telefon nr. 2135—3300.

Gryzarki obwiedniowe
do grezowania kół zębatych o zębach prostych, skośnych i ślimakowych, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Dąbrowskiego 81.

Instalacje
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska
Lewandowski i Ska w Poznaniu ul. Wielka 11.
F. Lisiecki, Poznań, Stary Rynek 10.

Kuchenki gazowe
dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul Dąbrowskiego 81.

Lakiery i pokosty
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Materace pat. taśmowe
które są najtańsze, najlepsze i najwygodniejsze poleca „Ina" Fabryka Materacy i Łóżek Metalowych, Poznań ul. Mickiewicza 15, tel 7660 i 5352. Każdy kupujący powinien żądać tylko materac „Ina".

Litograficzne druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu Górna Wilda 122

Maszyny rolnicze
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.
Centrala Pługów Parowych Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 28—30.

Mydła
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Mydło szare (miękkie)
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Odlewy żeliwne
gatunkowe, dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu ul. Dąbrowskiego 81.

Oleje eterycz. i esencje
Domagalski i Ska. w Poznaniu, św. Marcin 34

Opakow. i kartonaże
F. K. Ziółkowski i Ska, Poznań, Górna Wilda 122.

Rowery, części rowerowe
„Inventia" Spółka Akcyjna, Poznań

Ruszta
ze specjalnego stopu żeliwa, tak dla palenisk stałych, jak ruchomych, dostarcza: „Wiepofana" Tow Akc w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Samochody
Brzeskiauto Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29

Sztuczny nawóz
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Siatki druciane
„Drutownia—Poznań" fabryka siatek i płotów druc. oraz tkanin metalowych, drutu kolcz. Poznań, ul św. Marcin 45a tel 24-01.

Transport towarów
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu ul. Towarowa 20.

Tokarki typu ciężkiego
model T 300 o wzniesieniu kłów 300/750 mm. i rozstawieniu 1500 i 2500 mm., dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 81.

Tokarki precyzyjne
model TN 180 o wzniesieniu kłów 180/280 mm i przy rozstawieniu 1000, 1500, 2000 i 2500 mm. dostarcza: Wiepofana" Tow. Akc. w Poznaniu, ul Dąbrowskiego 81.

Wagony i Parowozy
H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wódki
„Akwawit" Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Cieszkowskiego 5.

Okna, drzwi, architektura wewnętrzna
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, ul. Wybickiego 13-14

Wiertarki słupkowe
i stołowe oraz szlifierki słupkowe i stołowe dostarcza: „Wiepofana" Tow. Akc w Poznaniu, ulica Dąbrowskiego 81.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.